

VEILEDER FOR REINBEITEDISTRIKT

AJOURHOLD AV REINDRIFTENS AREALBRUKSKART DEL 2 - TEKNISK

Versjon 2023-01-20

INNHOLD:

1.	INNL	EDNING DEL 2 TEKNISK	3
	1.1.	VIKTIG INFORMASJON OM VEILEDEREN	3
	1.2.	HVORDAN BØR VEILEDEREN LESES	3
	1.3.	FORKLARING PÅ BEGREP SOM ER BENYTTET I VEILEDEREN	3
2.	LOGO	G INN I AJOURHOLDSLØSNINGEN	5
3.	TIPS ⁻	TIL AJOURHOLD	6
	3.1.	HJELP	6
	3.2.	ZOOM OG PANORER	7
	3.3.	VELG HJELPEKART	8
	3.3.1	Andre Kartlag	8
	3.3.2	Bakgrunnskart	9
	3.4.	HVIS LØSNINGEN LÅSER SEG	10
	3.5.	ANGRE – AVBRYTE TEGNING	10
	3.6.	FEILMELDINGER – HVA BETYR DE	12
4.	STAR	T AJOURHOLD	15
	4.1.	ZOOM TIL RIKTIG MÅLESTOKK OG VELG KARTLAG	15
	4.2.	SE EGENSKAPER I KARTET	17
	4.3.	VIS OMRÅDER SOM LIGGER UTENFOR REINBEITEDISTRIKT	19
	4.4.	OPPDATER KART SOM BESTÅR AV FLATER	20
	4.5.	OPPDATER KART SOM BESTÅR AV LINJER	31
	4.6.	OPPDATER KART SOM BESTÅR AV PUNKT	39
5.	EGEN	ISKAPSINFORMASJON	48
	5.1.	EKSEMPEL PÅ EGENSKAPSINFORMASJON FRA ALLE KARTLAG	48
	5.2.	FORKLARING PÅ EGENSKAPSINFORMASJON	51

1. INNLEDNING DEL 2 TEKNISK

1.1. Viktig informasjon om veilederen

Veilederens tekniske del beskriver rutiner for oppdatering av reindriftens arealbrukskart. For grunnleggende informasjon om arealbrukskartet og rutiner for oppdatering, se veilederens del 1- «Organisatorisk».

Feil og mangler i veilederen eller i ajourholdsløsningen kan meldes inn til <u>reindriftskart@nibio.no</u>

Faglig kontakt for reindriftens arealbrukskart hos Landbruksdirektoratet er

Håvard Alexander Hagen, reindriftskart@landbruksdirektoratet.no

Veilederens dato på forside og i bunntekst viser versjon.

Sjekk versjon og last ned ny veileder her.

1.2. Hvordan bør veilederen leses

De første kapitlene til og med kapittel 4.3, kan du lese raskt igjennom før du starter å oppdatere. Når du oppdaterer må du lese «riktig» kapittel (4.4, 4.5 eller 4.6), dvs. det kapittelet som passer til hva du skal gjøre. Se mer om karttyper i neste kapittel.

Hvis det oppstår problemer mens du oppdaterer, må du sjekke i kapittel 3 om du finner hjelp der.

Kapittel 5 *Egenskapsinformasjon* er ment å være et vedlegg. Kapittel 5.2 *Forklaring på egenskapsinformasjon* er for spesielt interesserte. Her er forklaringene tatt direkte fra SOSI-standarden og inneholder derfor mange fagrelaterte begreper og navn.

1.3. Forklaring på begrep som er benyttet i veilederen

Det er flere kartbegreper som benyttes i veilederen og i ajourholdsløsningen. Her er en enkel forklaring på noen av de som er mest benyttet.

• Kartlag En karttype eller et karttema for et bestemt formål eller oppgave.

I ajourholdsløsningen kan disse kartlagene oppdateres:

Årstidsbeiter som deles inn i 5 forskjellige kartlag. Oppsamlingsområder, beitehager, flyttleier og trekkleier. Gjerder og anlegg som deles inn i 2 forskjellige kartlag.

- Objekt (kartobjekt) Et kartelement i et kartlag. Eksempel; en beitehage, en trekklei eller en gjeterhytte.
- Flate, linje, punkt
 Et objekt kan være en flate, ei linje eller et punkt.

Flate

Et objekt som består av mint 3 knekkpunkter (3 koordinater). Må beskrive et areal (figur / polygon).

Eks.

Linje Et objekt som består av minst 2 punkt (2 koordinater). Eks.

Punkt Et objekt som består av 1 punkt (1 koordinat)

Kartlagene for Årstidsbeiter er flater. Kartlagene Oppsamlingsområde, Beitehage og Flyttlei er flater. Kartlaget Trekklei er linjer. Kartlagene for Gjerder og anlegg er enten linjer eller punkt.

2.LOGG INN I AJOURHOLDSLØSNINGEN

- Benytt helst nettleseren Google Chrome. Ajourholdsløsningen vil sannsynligvis også fungere i andre nettlesere, men den er kun grundig testet i Chrome.
- Se beskrivelse av innlogging i egen informasjon på Landbruksdirektoratets hjemmeside.
- Etter innlogging zoomes det automatisk til distriktet der du har rettigheter til å oppdatere.

Oppgave *Velg kartlag* i menylinja øverst på skjermen er aktivert, og du får opp ei liste som viser kartlagene som du kan oppdatere.

Menylinja øverst på skjermen viser aktiv oppgave, dvs. hvilken oppgave du holder på med.

Aktiv oppgave har blå markering.

 VELG KARTLAG -->
 VELG HVA DU VIL GJØRE ...
 TEGN ELLER VELG -->
 OPPDATERE

3.TIPS TIL AJOURHOLD

3.1. Hjelp

Nederst til venstre i menyen finner du «Hjelp». Her ligger kontaktinformasjon samt lenke til brukerveiledning og til fagområde *Reindrift* i Kilden.

Velg data du vil endre	
ÅRSTIDSBEITE	ß
OPPSAMLINGSOMRÅDE	
BEITEHAGE	
FLYTTLEI	
TREKKLEI	
GJERDER OG ANLEGG	l

Brukerveiledning
Faglig kontakt: reindriftskart@landbruksdirektoratet.no
Teknisk kontakt: reindriftskart@nibio.no
Gå til Kilden

3.2. Zoom og Panorer

Zoom og panorer fungerer også mens du tegner.

Zoom - 3 alternativer

- Hold shift-knappen på tastaturet inne og dra et rektangel i kartet med musa.
- Rull med musehjulet.
- Klikk på zoom-knappene

i nedre, høyre hjørne på skjermen.

Panorer

• Hold musetasten inne og dra kartet i ønsket retning.

Zoom til eget området

Knapp ni nedre, høyre hjørne på skjermen vil zoome til ditt distrikt. (Samme område som løsningen automatisk zoomer til ved innlogging.)

3.3. Velg hjelpekart

3.3.1 Andre Kartlag

Klikk på knappen i nedre, høyre hjørne på skjermen og velg kartlag du ønsker å få tegnet. Her ligger de offisielle (publiserte) reindriftskartene som er de samme som du ser i fagområde *Reindrift* i Kilden.

I ajourholdsløsningen blir disse kartlagene tegnet med samme symboler og farger som i Kilden.

Kartene er «døde» («wms-kart») som du hverken kan redigere eller se info om.

Andre kartlag - Utenfor reinbeitedistrikt

I tillegg til de offisielle reindriftskartene finner du her også det spesielle hjelpekartet *Utenfor reinbeitedistrikt*. Når du oppdaterer kartlagene for årstidsbeiter, vil *Utenfor reinbeitedistrikt* settes på automatisk og blir vist med rosa farge. Når du skal oppdatere de andre kartlagene må du sjøl sette på *Utenfor reinbeitedistrikt*.

Utenfor reinbeitedistrikt vil vise deg hvor du helst ikke skal tegne nye objekter, dvs. i områdene utenfor samisk og ikke-samisk reindrift, inkludert hav og landareal i naboland.

Se mer info om *Utenfor reinbeitedistrikt* i kapittel 4.3 Vis områder som ligger utenfor reinbeitedistrikt.

3.3.2 Bakgrunnskart

Klikk på knappen 🚺 i nedre, høyre hjørne på skjermen. Velg det bakgrunnskartet du ønsker å ha på mens du oppdaterer de forskjellige kartlagene.

Gråtoner	Farger	Grunnkart	Raster	Flyfoto
assa Innere aratister Tomorra	rfoller Dars (Dars (Dars (and and	Instantion of the second secon	1/0

Gråtonekart er forhåndsvalgt ved oppstart.

Flyfoto er nyeste flyfoto og er fra tjenesten «Norge i Bilder». Gråtonekart, Grunnkart, Rasterkart og Fargekart er alle fra Kartverket.

3.4. Hvis løsningen låser seg

Hvis løsningen «henger» slik at du ikke kommer videre eller at kommandoene ikke fungerer slik de skal, kan du starte på nytt («nullstille») ved å taste F5 (eventuelt Ctrl + F5).

Det du har gjort fram til du tastet F5, er sannsynligvis blitt lagret. Men det siste kartobjektet du tegnet kan mangle obligatoriske egenskaper.

Se hvordan du får vist og rettet slike objekter i avsnitt *Mangler egenskaper* i kapittel 3.6. *Feilmeldinger – Hva betyr de*.

3.5. Angre – avbryte tegning

Du kan angre og avbryte tegning for å unngå å lagre feil i kartbasen. Det er flere slike funksjoner som kan brukes når du tegner objekter. Funksjonene er forklart i kapitlene som omhandler oppdatering (4.4. *Oppdater kart som består av flater*, 4.5. *Oppdater kart som består av linjer* og 4.6. *Oppdater kart som består av punkt*).

Her er forklaring av Avbryt og Angre.

Avbryte / Angre Tegn ny grense (gjelder for både flatekartlag og linjekartlag)

• I tegnemodus:

• I godkjenningsmodus: Før du skal lagre til kartbase. Trykk ANGRE, og du kommer tilbake til tegnemodus.

Angi dato for verifiserin	ng:			
08.06.2022			t	•
LAGRE ENDRINGER	ANGRE	HJELP LC	IGG UT	

Avbryte / Angre Tegn nytt punkt (gjelder for kartlag som består av punkt)

• I tegne- og egenskapsmodus før du har tegnet punktet. Trykk AVBRYT.

• I tegnemodus og egenskapsmodus etter at du har du har tegnet punktet, men før du har lagret til kartbase.

Trykk ANGRE, punktet slettes og du er tilbake i tegnemodus.

3.6. Feilmeldinger – hva betyr de

Det ble feil. Prøv på nytt

Hvis du prøver å oppdatere objekter i områder (distrikt) der du ikke har oppdateringsrettighet, vil du få denne meldinga:

Det blei en feil i området. Prøv på nytt og/eller sjekk om du har rettigheter for å endre dette arealet! eller

Det ble feil. Prøv på nytt og/eller sjekk om du har rettighet her

Feilmeldingene kan også komme ved andre typer feil som for eksempel når du tegner linjer som løsningen ikke tillater eller ikke «forstår».

Prøv å forstå hva som kan være feil og tegn på nytt.

Eksempel:

Når du skal tegne en flate der det ikke finnes flater fra før i samme kartlag, må du alltid tegne flaten som et lukket polygon. Hvis du trykker på ferdigknappen før polygonet er lukket, vil du få feilmelding. Du lukker flaten ved å snappe endepunktet til startpunktet. Når musa er nær startpunket vil du se at den snapper til endepunktet. Da er det bare å klikke for å få registrert punktet. Et annet alternativ for å lukke en flate, er å lage en skjæring mellom start- og endesegment.

Meny er grå og inaktiv

Når kvalitetssikring pågår hos Statsforvalteren, er kartet stengt for oppdatering. Menyen er inaktiv (grå»).

Melding kommer opp: «Kvalitetssikring pågår, det er ikke lov å redigere lag»

Kartobjekter mangler egenskaper

Det er mulig å få lagret objekter som mangler obligatoriske egenskaper. Dette kan skje når løsningen låser seg før du har fått lagt inn egenskapene. Det skjer også når du tvinger fram ny oppstart ved å benytte Ctrl +F5 (se kapittel 4.4).

NB!

Hvis du avbryter kommandoen for å legge inn egenskaper før du er ferdig, vil du få en feilmelding som gir deg mulighet for å legge inn det som mangler. Du får da rettet feilen før noe det blitt lagret på server.

Når du kommer inn i løsningen igjen etter at objekter med manglende egenskaper er blitt lagret, må du legge inn egenskapene. Bruk kommando *Endre eller slette* for det aktuelle kartlaget.

Objekter som mangler egenskaper blir tegnet med egne farger.

• Flater (flatekartlag)som mangler egenskaper blir tegnet med svart flatefyll. I eksempelet her mangler Sesongområde (verdi er «null»).

• Linjer (linjekartlag) som mangler egenskaper blir tegnet med oransje strek. I eksempelet her mangler både Reinbeitebruker og Anleggstype.

• Punkt (punktkartlag) som mangler egenskaper blir tegnet med kort, oransje strek. I eksempelet her mangler både Reinbeitebruker og Anleggstype.

Du har ikke rettighet til å endre objekter

Hvis du prøver du å endre et objekt med Reinbeitebruker (diskrikt) du ikke har rettighet til å endre, vil kommandoen for *Endre eller Slette* være inaktiv (grå).

Hva ønsker du å gjøre med Vårbeite ?
TEGN NY GRENSE
LAST OPP FRA GPS
ENDRE ELLER SLETTE

Når du ser på egenskapene til et objekt vil du også kunne se om du rettighet til å gjøre endringer.

Når du klikker på en flate utafor ditt distrikt ser du at egenskapen *Redigerbar* er «nei». Hvis objektet er i ditt distrikt vil *Redigerbar* være «ja».

4.START AJOURHOLD

4.1. Zoom til riktig målestokk og velg kartlag

Zoom inn i kartet til det området du skal oppdatere. Det er først i en «stor» målestokk du får lov til å gjøre endringer.

Hvordan du skal zoome er forklart i kapittel 3.2. Zoom og Panorer.

Velg (klikk på) det kartlaget som du ønsker å oppdatere. *Årstidsbeite* har undermeny for å velge aktuelt *Årstidsbeite*.

Gjerder og Anlegg har undermeny for å velge *Gjerder og Anlegg*, enten som punkt eller linje.

Hvis du ikke får opp kartlagslista, forsøk med å klikke på *Velg kartlag* i menylinja.

Når du har valgt kartlag vil oppgave **Velg hva du vil gjøre**, bli aktiv (blå). Kartlaget som er valgt, vises helt til høyre på menylinja.

Hvis målestokken er for liten for å gjøre endringer, får du beskjed om å zoome inn kartet.

Zoom videre inn i kartet til en større målestokk.

Når målestokken er «passe stor» vil meny for oppdatering komme opp, og du kan velge kommando.

Hvis du ikke får opp menyen for **Velg hva du skal gjøre**, forsøk å klikke på oppgaven i menylinja.

For å få til dette, må kartlag allerede være valgt.

VELG KARTLAG>	VELG HVA DU VIL GJØRE>	TEGN ELLER VELG>

4.2. Se egenskaper i kartet

Når du har valgt et kartlag kan du se egenskapene til ett og ett objekt ved å peke og klikke med musa.

Klikker du på en flate, vil flaten få rødt omriss.

Klikker du på ei linje eller et punkt, blir linje og punkt røde.

For å få forklaring på hva egenskapene som f.eks. "verifiseringsdato" betyr, se kapittel 5 *Egenskapsinformasjon*. Her finner du også eksempler fra alle kartlag.

Eksempel: Du klikker på en flate (årstidsbeite).

Eksempel: Du klikker på ei linje (trekklei).

Eksempel: Du klikker på et punkt (gjeterhytte).

4.3. Vis områder som ligger utenfor reinbeitedistrikt

Når du skal oppdatere reindriftskartet skal du helst bare tegne nye flater, grenser eller punkt i areal som er definert innenfor et reinbeitedistrikt. For å synliggjøre områder utenfor reinbeitedistrikt, er det laget et eget hjelpekart (wms-kart) «*Utenfor reinbeitedistrikt»* som viser områdene utenfor samisk og ikke-samisk reindrift, inkludert hav og landareal i naboland. Kartlaget kan slås av og på etter behov.

Utenfor reinbeitedistrikt vises med rosa farge.

Nb! Når du oppdaterer årstidsbeiter settes kartlaget *Utenfor reinbeitedistrikt* på automatisk. Flater med årstidsbeite som tegnes utenfor reinbeitedistrikt, blir lagret med egenskapen «utenfor reinbeitedistrikt».

Når du prøver å tegne ei årstidsbeite-flate i områder i *Utenfor reinbeitedistrikt* vil du få en advarsel i form av et forbudtskilt. «Ikke tegn her!» Samtidig vil linja du tegner skifte farge fra blå til rød. Hvis du likevel tegner og lagrer, vil det nye objektet bli «merket» slik at det kan sjekkes i kvalitetskontrollen før publisering, det blir også markert i Kilden. Når du oppdaterer de andre kartlagene, må *Utenfor reinbeitedistrikt* eventuelt settes på manuelt.

Se mer info om *Utenfor reinbeitedistrikt* i kapittel 3.3.1. *Andre Kartlag*.

Eksempel: Slik ser det ut når du prøver å tegne i områder utenfor reinbeitedistrikt.

Linje eller flate

Reheuver Reheuver Langbunes

4.4. Oppdater kart som består av flater

I menyen på oppstartsida har du allerede valgt et kartlag som består av flater. (Årstidsbeite, Oppsamlingsområde, Beitehage eller Flyttlei)

Velg deretter hva du ønsker å gjøre med kartlaget. – Tegn ny grense, Last opp fra GPS eller Endre eller Slette.

Hva ønsker du å gjøre?
TEGN NY GRENSE
LA ST OPP FRA GPS
ENDRE ELLER SLETTE

TEGN NY GRENSE

Benyttes til

- Endre omriss av en flate (utvide eller forminske).
- Dele en flate i to nye flater.
- Lage ny flate inntil eller inne i en eksisterende flate.
- Lage ny flate der det ikke finnes andre flater fra før.

Eksempel - Utvide flate mot areal der det ikke finnes flate fra før

Kartlag Årstidsbeite – *Vårbeite* er allerede valgt.

Tegn omrisset av utvidelsen som grense (linje). Plasser første og siste punkt inne i eksisterende flate slik at det blir skjæring mellom eksisterende og ny grense. Du kan angre siste punkt ved å trykke ANGRE SISTE PUNKT, eller du kan avbryte tegninga av grensa ved å trykke Avbryt.

Når du har trykt FERDIG får du opp en meny for å legge inn dato for verifisering av registreringa.

Her har du også angremulighet. Trykker du ANGRE, vil du komme tilbake til tegnemodus og kan eventuelt rette opp tegnefeil.

Hvis du har tegnet riktig skal du angi dato for verifisering:

Dagens dato blir automatisk valgt, men er ny grense tegnet inn fra et manus eller GPS-måling, bør dato for verifisering være datoen for når grensa ble registrert i terrenget. Er grensa tegnet fra flybilde bør flybildedatoen angis som dato for verifisering.

Gi ny dato enten ved å taste dato direkte eller velge dato fra kalenderen . Trykk LAGRE ENDRINGER når du er sikker på at linja er riktig tegnet. Når du har trykket LAGRE ENDRINGER er det for sent å angre.

Du får opp den nye flaten markert med stiplet, blått omriss. Klikk på ny flate.

Angi type årstidsbeite og distrikt.

Verdiene som foreslås for årstidsbeite og distrikt, hentes fra arealet hvor du starta å tegne. I dette eksemplet skal beitet utvides, foreslått verdi for årstidsbeite er derfor riktig.

NORSK INSTITUTT FOR BIOØKONOMI Ajourhold av reindriftens arealbrukskart – del 2 teknisk, 20.01.2023

Trykk LAGRE ENDRINGER, og du får denne meldinga:

Dine endringer er lagret!

Resultat etter endring:

Utvidelsen av beitet blir en egen uavhengig flate.

Eksempel - Dele en flate i to

Kartlag Årstidsbeite – *Vinterbeite* er allerede valgt.

Her skal et Årstidsbeite *Tidlig vinterland* deles i to, der den ene delen skal endres til *Seinvinterland*.

Tegn ny grense som linje slik at den deler eksisterende flate i to. Plasser første og siste punkt utenfor eksisterende flate slik at det blir skjæring mellom eksisterende og ny grense. Du kan angre siste punkt ved å trykke ANGRE SISTE PUNKT eller du kan avbryte tegninga av grensa ved å trykke på AVBRYT.

Avslutt ved å dobbelklikke eller trykke FERDIG.

Angi dato for verifisering og trykk LAGRE ENDRINGER. Trykk ANGRE hvis du har tegnet feil, og du vil komme tilbake til tegnemodus. Når du har trykket LAGRE ENDRINGER er det for sent å angre.

Tøm

I dag

Klikk på den flaten du ønsker å endre

Endre årstidsbeitet til Seinvinterland.

Angi nytt distrikt hvis det som er foreslått er feil, og du har lov til å oppdatere mer enn ett distrikt.

Trykk LAGRE ENDRINGER, og du får denne meldinga:

Dine endringer er lagret!

Eksempel - Lage ny flate der det ikke finnes flate fra før

Kartlag *Beitehage* er allerede valgt.

Tegn ny grense som polygon. Polygonet lukkes ved å snappe endepunkt til startpunkt eller lage skjæring ved grensas start og slutt. (Se info om «snapping» og «skjæring» i kapittel 3.6.)

Du kan angre siste punkt ved å trykke ANGRE SISTE PUNKT.

Avslutt ved å dobbelklikke eller trykk FERDIG. Her er flaten lukket vha. «snapping». Det er ingen løse ender.

Angi dato for verifisering og trykk og LAGRE ENDRINGER.

Trykk ANGRE hvis du har tegnet feil, og du vil komme tilbake til tegnemodus. Når du har trykket LAGRE ENDRINGER er det for sent å angre.

Angi nytt distrikt hvis det foreslåtte er feil, og du har lov til å oppdatere mer enn ett distrikt.

Trykk LAGRE ENDRINGER, og du får denne meldinga:

Dine endringer er lagret!

Benyttes til:

Laste opp GPS-registrering som grunnlag for å tegne ny grense i et flatekartlag.

GPS-dataene må på forhånd være eksportert fra GPS internformat til et utvekslingsformat (GPX- ,GeoJSON-, IGC-, KML- og TopoJSON-format).

GPS-registreringer brukes kun som tegnegrunnlag (bakgrunnskart).

Eksempel – Legge inn beitehage fra gps-registrering

Kartlag *Beitehage* er allerede valgt.

Kommando *Last opp fra GPS* ber deg gå til mappa der GPS-fila ligger.

Merk fila og klikk på Åpne.

GPS-registreringa blir tegnet i kartet i en passende målestokk.

Tegn ny grense over GPS-registreringa slik at de to linjene blir identiske, kommando **Tegn ny grense.**

Husk å tegne grensa som polygon ved å snappe endepunkt til startpunkt eller lage skjæring ved grensas start og slutt.v Polygonet. (Se info om «snapping» og «skjæring» i kapittel 3.6.) Trykk FERDIG. (Trykk AVBRYT eller ANGRE SISTE PUNKT ved behov.)

Legg inn dato for verifisering og trykk LAGRE ENDRINGER.

og du vil komme tilbake til tegnemodus. Når du har trykket LAGRE ENDRINGER er det for sent å angre.

Her er flaten lukket vha. «skjæring».

De korte, løse endene ved skjæringspunktet blir automatisk sletta.

Pek på ny flate å angi distrikt som bruker området.

Når du har endret egenskapene, trykk LAGRE ENDRINGER, og du får denne meldinga:

Dine endringer er lagret!

Benyttes til

- Endre egenskapsverdier til en flate.
- Slette en flate.
- Angre sletting av en flate.

Eksempel

Kartlag er Årstidsbeite – *Sommerbeite* er allerede valgt. Zoom til passe stor målestokk. Velg kommando **Endre eller slette** og klikk i arealet.

Endre egenskapsverdier

Rediger ved behov egenskapene årstidsbeite og distrikt.

Husk å angi ny dato for verifisering!

Dato for verifisering er dato for når endringa ble registrert i felt, ikke dato for registrering i ajourholdsløsningen.

Etter at årstidsbeite og dato for verifisering er blitt endret:

NORSK INSTITUTT FOR

Når du har endret egenskapene, trykk LAGRE ENDRINGER (eller AVBRYT).

LAGRE ENDRINGER AVBRYT HJELP LOGG UT

Du får denne meldinga:

Slette en flate:

Når du ønsker å slette en flate, endrer du *Vil du slette/angre sletting* til *Ikke aktiv (slettes)*. Husk også å angi ny dato for verifisering.

	Angi dato for verifisering:
\langle	12-07-2019
	Vil du slette/angre sletting:
	Aktiv •
	Aktiv
	Ikke aktiv (slettes)

Når du har merket flaten for sletting, trykk LAGRE ENDRINGER (eller AVBRYT).

LAGRE ENDRINGER AVBRYT HJELP LOGG UT

Flaten som er merket som «slettet», tegnes kun med omriss uten skravur. Egenskapen *Slettet* er «Ja».

Angre sletting av flate

Hvis du ønsker å få tilbake en flate som er «slettet», endrer du *Vil du slette/angre sletting* til *Aktiv*.

	Angi dato for verifisering	:		
<	26-08-2019			-
	Vil du slette/angre sletting	g:		
	Aktiv			•
<	Aktiv Ikke aktiv (slettes)			
	LAGRE ENDRINGER	AVBRYT	HJELP	LOGG UT

Når du har endret slettekoden, trykk LAGRE ENDRINGER.

Resultat:

Flaten vil igjen bli tegnet med vanlig farge og skravur og egenskapen Slettet er «Nei».

4.5. Oppdater kart som består av linjer

I menyen på oppstartsida har du har allerede valgt et kartlag som består av linjer. (*Trekklei eller Gjerder og anlegg-Linje*)

Velg hva du ønsker å gjøre –	Tegn ny linje, Last opp fi	ra GPS eller Endre eller Slette.
------------------------------	----------------------------	----------------------------------

TEGN NY LINJE

Benyttes til

- Tegne ei ny linje i samme kartlag.
- Endre del av ei eksisterende linje (geometriendring).

Eksempel – Endre del av ei eksisterende linje

Kartlag *Gjerder og Anlegg – Linje* er allerede valgt.

Her er en del av et sperregjerde flyttet. Tegn først linje der nytt sperregjerde skal gå. Plasser første punkt slik at ny linje så vidt krysser eksisterende linje. Den korte linjebiten (rød pil), blir automatisk sletta. Du kan angre siste punkt ved å trykke på ANGRE SISTE PUNKT. Avslutt ved å trykke FERDIG.

Når du har trykket FERDIG må du trykke LAGRE ENDRINGER (eller ANGRE).

LAGRE ENDRINGER ANGRE HJELP LOGG UT

Etter å ha trykt LAGRE ENDRINGER:

Alle linjer som blir berørt (skjært), både ny og eksisterende, blir tegnet med blå farge.

Nb!

For kartlag *Gjerder og anlegg-Linje*: Eksisterende linje som blir skjært av ny, blir delt i skjæringspunkt.

For Kartlag Trekklei:

Eksisterende linje som blir skjært av ny, blir IKKE delt i skjæringspunkt.

Klikk på den nye linja for å legge inn egenskapsverdier. Angi anleggstype, distrikt og dato for verifisering.

Slik:

Når du har endret egenskapene, trykk LAGRE ENDRINGER, og du får denne meldinga: (LAGRE ENDRINGER er inaktiv helt til egenskapene er lagt inn.)

Dine endringer er lagret!

Nb! Under punkt *Endre eller Slette* lenger ned er det foklart hvordan den overflødige (gamle) delen av sperregjerdet skal slettes.

Benyttes til:

Laste opp GPS-registrering som grunnlag for å tegne ny linje i et linjekartlag.

GPS-dataene må på forhånd være eksportert fra GPS internformat til et utvekslingsformat (GPX- ,GeoJSON-, IGC-, KML- og TopoJSON-format).

GPS-registreringer brukes kun som tegnegrunnlag (bakgrunnskart).

Eksempel – Legge inn en fangarm fra GPS-registrering

Kartlag *Gjerder og Anlegg-Linje* er allerede valgt.

Kommando *Last opp fra GPS* ber deg gå til mappa der GPS-fila ligger.

Merk fila og klikk på Åpne.

\leftarrow \rightarrow \checkmark \uparrow \blacksquare > Denne PCen > Windows (C:	>	Reindrift > GPS-registrer	inger	∨ Ö	øk i GPS-registreringer	٩
Organiser 👻 Ny mappe						?
🕂 Nedlastinger	^	Navn	Endringsdato	Туре	Størrelse	
E. Skrivebord		<i>e</i> GPS_Beitehage	26.08.2019 11.17	GPX-fil	2 kB	
🔚 Videoer		<i> </i> GPS_Fangarm	26.08.2019 11.20	GPX-fil	1 kB	
🛫 Prosjekter (\\filsrv.ad.skogoglandskap.no) (B:)						
Windows (C:)	v					
Filnavn: GPS_Fangarm				~ 6	SPX-fil	\sim
				ζ	Åpne Avbryt	t

GPS-registreringa tegnes i kartet i en passende målestokk.

Tegn ny linje over GPS-registreringa slik at de to linjene blir identiske, kommando **Tegn ny linje**.

Trykk FERDIG (eller ANGRE SISTE PUNKT ved behov).

I neste meny:

Trykk ANGRE hvis du har tegnet feil, og du vil komme tilbake til tegnemodus. Hvis du har tegnet riktig, trykk LAGRE ENDRINGER. Når du har trykket LAGRE ENDRINGER er det for sent å angre.

LAGRE ENDRINGER ANGRE HJELP LOGG UT

Kikke på linja du skal endre og legg inn anleggstype, distrikt som bruker området og dato for registrering.

Når du har lagt inn egenskapene, trykk LAGRE ENDRINGER, og du får denne meldinga:

Dine endringer er lagret!

Benyttes til

- Endre egenskapsverdier i linje.
- Slette linje.
- Angre sletting av linje.

Eksempel – Endre egenskaper til en linje.

Kartlag Gjerder og Anlegg-linje er allerede valgt.

Zoom inn til passe målestokk og klikk på linja du ønsker å endre.

Angi anleggstype:	·
Sperregjerde	
Angi distrikt som bruker anlegget:	Lille Skallelva
Várjjatnjárga / Varangerhalvøya	Skallh
Angi dato for verifisering:	n
01-01-2014	-
Vil du slette/angre sletting:	Coood
Aktiv	Jam
AVBRYT HJELP LOGG UT	

Rediger ved behov egenskapene anleggstype og distrikt.

Husk å angi ny dato for verifisering!

Dato for verifisering er dato for når endringa ble registrert i felt, ikke dato for registrering i ajourholdsløsningen.

Nb! Opprinnelig dato som blir vist, er dato for forrige verifisering eller dato for første gang linja ble registrert.

Etter at nye egenskaper er lagt inn.

Angi anleggstype:				
Midlertidig sperregjerde	>			•
Angi distrikt som bruke	er anlegget:			
Várjjatnjárga / Varanger	halvøya			•
Angi dato for verifiseri	ng:			
25-07-2019	>			•
LAGRE ENDRINGER	AVBRYT	HJELP	LOGG UT	

Når du har endret egenskapene, trykk LAGRE ENDRINGER (eller AVBRYT), og du får denne meldinga:

Dine endringer er lagret!

Eksempel – Slette en linje

Kartlag er *Gjerder og Anlegg–linje* er allerede valgt.

Zoom inn til passe målestokk og klikk på linja du ønsker å slette. (Dette er en fortsettelse av eksempelet av *Tegn ny linje* som er vist tidligere.)

For å slette linja, endrer du *Vil du slette/angre sletting* til *Ikke aktiv (slettes)*. Husk også å angi ny dato for verifisering.

Resultat etter å ha trykket LAGRET ENDRINGER:

Linja som er merket med «slettet», tegnes med hvit strek. Egenskapen Slettet er «ja».

Reinbeitebruker: Várjjatnjárga / Varangerhalvøya Anleggstype: sperregjerde Førstedatafangstdato: 17.6.2021 Verifiseringsdato: 20.1.2023 Oppdateringsdato: 20.1.2023 Opphav: Distrikt Målemetode: 82 Status: ikke kvalitetssikret Slettet: ja Redigerbar: ja

Slettet linje kan være vanskelig å se med gråtonekart som bakgrunnskart. Velger du flybilde som bakgrunnskart, kan linja være lettere å se.

Angre sletting av linje:

Hvis du ønsker å få tilbake ei linje som er merket for sletting, endrer du *Vil du slette/angre sletting* til *Aktiv*.

Husk også å angi ny dato for verifisering.

	Angi dato for verifisering:	
<	20.09.2022	
	Vil du slette/angre sletting:	
<	Aktiv	~

Resultat etter å ha trykket LAGRET ENDRINGER:

Linja vil igjen tegnes på vanlig måte med svart strek og stipling iht. anleggstype, og egenskapen *Slettet* er «Nei».

Reinbeitebruker: Várjjatnjárga / Varangerhalvøya Anleggstype: sperregjerde Førstedatafangstdato: 17.6.2021 Verifiseringsdato: 20.9.2022 Oppdateringsdato: 20.1.2023 Opphav: Distrikt Målemetode: 82 Status: ikke kvalitetssikret Slettet: nei Redigerbar: ja

4.6. Oppdater kart som består av punkt

I menyen på oppstartsida har du har allerede valgt et kartlag som består av punkt. (*Gjerder og anlegg - Punkt*)

Velg hva du ønsker å gjøre – Tegn nytt punkt, Last opp fra GPS eller Endre eller Slette.

TEGN NYTT PUNKT

Benyttes til

• Tegne nytt punkt.

Eksempel

Kartlag er Gjerder og Anlegg-Punkt er allerede valgt.

Når du har tegna punktet kommer det opp en ny meny.

Angi anleggstype:	
Velg	✓ 312
Angi distrikt som bruker anlegget:	
Várjjatnjárga / Varangerhalvøya	· / 4
Angi dato for verifisering:	
20.01.2023	
LAGRE ENDRINGER ANGRE HJELP LOGG UT	

Trykk ANGRE hvis du har tegnet feil, og du vil komme tilbake til tegnemodus.

Når punktet er riktig plassert legger du inn egenskapsverdier, anleggstype og distrikt.

Angi dato for verifisering.

Dagens dato blir automatisk valgt, men er det nye punktet tegnet inn fra et manus eller GPSmåling, bør dato for verifisering være dato for opprettelsen av manuset eller innmåling med GPS i felt.

Gi ny dato enten ved å taste dato direkte eller velge dato fra kalenderen.

Slik ser det ut etter at egenskapene er lagt inn.

Trykk LAGRE ENDRINGER.

Resultat:

Punktet tegnes i svart med symbol for gjeterhytte.

Benyttes til:

Laste opp GPS-punkt som grunnlag for å tegne nytt punkt i et punkt-kartlag.

GPS-dataene må på forhånd være eksportert fra GPS internformat til et utvekslingsformat. (GPX-,GeoJSON-, IGC-, KML- og TopoJSON-format).

GPS-registreringer brukes kun som tegnegrunnlag (bakgrunnskart).

Eksempel – Legge inn gjeterhytte fra gps-registrering.

Kartlag Gjerder og Anlegg-Punkt er allerede valgt.

Kommando Last opp fra GPS ber deg gå til mappa der GPS-fila ligger.

Merk fila og klikk på Åpne.

GPS-registreringa tegnes i kartet i en passende målestokk.

Tegn nytt punkt over GPS-registreringa slik at de to punktene blir liggende på samme sted, kommando **Tegn nytt punkt**.

I neste meny:

Trykk angre hvis du har tegnet feil.

Ellers: Legg inn egenskaper, anleggstype, distrikt som bruker området og dato for registrering og trykk LAGRE ENDRINGER.

Angi anleggstype:		
Gjeterhytte	~	
Angi distrikt som bruker anlegget:		
Várjjatnjárga / Varangerhalvøya 🗸 🗸		
Angi dato for verifisering:		
26.07.2021		
LAGRE ENDRINGER ANGRE HJELP LOGG UT		

Resultat:

Punktet tegnes i svart med symbol for gjeterhytte.

ENDRE ELLER SLETTE

Benyttes til

- Redigere egenskaper på et punkt.
- Slette et punkt.
- Angre sletting av et punkt.
- Flytte et punkt.

Eksempel – Endre egenskaper til et punkt.

Kartlag er Gjerder og Anlegg-Punkt er allerede valgt.

Zoom inn til passe målestokk og klikk på punktet du ønsker å endre.

Angi anleggstype:	× 228
Merkegjerde	
Angi distrikt som bruker anlegget:	
Várjjatnjárga / Varangerhalvøya	× 232 = 0
Angi dato for verifisering:	220 🕒 314
01-01-2014	Movnnesjohjavn
Vil du slette/angre sletting:	
Aktiv	▼ 208
AVBRYT FLYTT HJELP LOGG UT	210

Rediger ved behov egenskapene anleggstype og distrikt.

Husk å angi ny dato for verifisering!

Dato for verifisering er dato for når endringa ble registrert i felt, ikke dato for registrering i ajourholdsløsningen.

Nb! Opprinnelig dato som blir vist, er dato for forrige verifisering eller dato for første gang punktet ble registrert.

Etter at nye egenskaper er lagt inn, trykk LAGRE ENDRINGER (eller ANGRE).

Eksempel – Slette et punkt

Kartlag er Gjerder og Anlegg-Punkt er allerede valgt.

Zoom inn til passe målestokk og klikk på punktet du ønsker å slette.

For å slette punktet, endrer du *Vil du slette/angre sletting* til *Ikke aktiv (slettes)*.

Husk også å angi ny dato for verifisering.

Slik:

T rykk LAGRE ENDRINGER (eller AVBRYT).

Resultat: Punktet som er merket med «slettet», tegnes i hvitt. Egenskapen *Slettet* er «ja».

Hvitt kan være vanskelig å se når bakgrunnskartet er gråtonekart, spesielt i lyse områder (fjell). Punkt som er slettet, vises derimot godt med flyfoto som bakgrunnskart.

Angre sletting av punkt:

Hvis du ønsker å få tilbake et punkt som er merket for sletting, endrer du *Vil du slette/angre sletting* til *Aktiv*.

Husk også å angi ny dato for verifisering.

Angi dato for	r verifisering:	
26-08-2019	9	•
Vil du slette/	angre sletting:	

T rykk LAGRE ENDRINGER (eller AVBRYT).

Resultat:

Punktet vil igjen tegnes på vanlig måte i svart, og egenskapen Slettet er «Nei».

	Reinbeitebruker: Várjjatnjárga / Varangerhalvøya
	Anleggstype: merkegjerde
	Førstedatafangstdato: 2019-08-27
	Verifiseringsdato: 2019-08-26
	Oppdateringsdato: 2019-08-27
	Opphav: Distrikt
	Målemetode: direkte innlagt på skjerm
	Status: ikke kvalitetssikret
ζ	Slettet: nei
	Redigerbar: ja

Flytte punkt

Eksempel kartlag Gjerder og Anlegg–Punkt -gjeterhytte

Velg kommando **Endre eller slette** fra menyen. Klikk på punktet du ønsker å flytte. Punktet blir rødt. Trykk deretter FLYTT i menyen.

Angi anleggstype:) All
Gjeterhytte ~	282
Angi distrikt som bruker anlegget:	
Várjjatnjárga / Varangerhalvøya 🗸 🗸	282
Angi dato for verifisering:	312
20.09.2022	
Vil du slette/angre sletting:	3
Aktiv ~	The second
AVBRYT FLYTT HJELP LOGG UT	Juovvo

Plasser blått punkt på riktig sted i kartet og klikk med musa når punktet er plassert riktig.

Eksempel: Rødt punkt viser eksisterende plassering, blått punkt viser ny plassering før du har klikket for endelig plassering.

Angi dato for flytting (dato for verifisering):

Eksisterende dato for verifisering viser dato når punktet første gang ble registrert eller forrige gang punket ble endret.

Trykk LAGRE ENDRINGER.

Resultat etter flytting av gjeterhytta.

5. EGENSKAPSINFORMASJON

For å få egenskapsinformasjon om et kartobjekt (en flate, ei linje eller et punkt): Velg først et kartlag. Zoom inn og klikk på det objektet du ønsker å få info om.

5.1. Eksempel på egenskapsinformasjon fra alle kartlag

Årstidsbeite (flate)

Sesongområde: kalvingsland

Reinbeitebruker: Várijatnjárga / Varangerhalvøya Førstedatafangstdato: 2019-08-27 Verifiseringsdato: 2019-08-27 Oppdateringsdato: 2019-08-27 Opphav: Distrikt Status: ikke kvalitetssikret Slettet: nei Redigerbar: ja

Koordinater(m) i UTM-zone 35 [Øst, Nord]: [564376.87, 7797622.85]

Oppsamlingsområde (flate)

Reinbeitebruker: Cohkolat ja Biertavárri Førstedatafangstdato: 2001-05-02 Verifiseringsdato: 2014-01-01 Oppdateringsdato: 2016-10-28 Opphav: Asplan Viak AS Status: kvalitetssikret Slettet: nei Redigerbar: nei

Koordinater(m) i UTM-zone 35 [Øst, Nord]: [269778.45, 7722075.12]

Beitehage (flate)

Anleggstype: beitehage Reinbeitebruker: Stállonjárga / Hjerttinden Førstedatafangstdato: 2001-03-15 Verifiseringsdato: 2014-01-01 Oppdateringsdato: 2016-10-28 Opphav: Asplan Viak AS Status: kvalitetssikret Slettet: nei Redigerbar: nei

Koordinater(m) i UTM-zone 33 [Øst, Nord]: [626610.76, 7652125.68]

Flyttlei (flate)

Reinbeitebruker: Olggut Čorgaš/Oarje-Deatnu / Nordkinnhalvøya/Vestertana, Siskkit Čorgaš ja Lágesduottar / Ifjordfjellet Førstedatafangstdato: 2006-11-13 Verifiseringsdato: 2014-01-01 Oppdateringsdato: 2019-08-21 Opphav: Asplan Viak AS Status: kvalitetssikret Slettet: nei Redigerbar: nei

Koordinater(m) i UTM-zone 35 [Øst, Nord]: [512894.30, 7829535.83]

Trekklei (linje)

Reinbeitebruker: Siskkit Čorgaš ja Lágesduottar / Ifjordfjellet Førstedatafangstdato: 2000-07-21 Verifiseringsdato: 2014-01-01 Oppdateringsdato: 2016-10-28 Opphav: Asplan Viak AS Målemetode: digitalisert på dig.bord fra papirkopi Status: kvalitetssikret Slettet: nei Redigerbar: nei

Koordinater(m) i UTM-zone 35 [Øst, Nord]: [507721.62, 7826094.78]

Gjerder og anlegg - linje

Reinbeitebruker: Várjjatnjárga / Varangerhalvøya Anleggstype: fangarm Førstedatafangstdato: 2019-08-28 Verifiseringsdato: 2019-08-28 Oppdateringsdato: 2019-08-28 Opphav: Distrikt Målemetode: direkte innlagt på skjerm Status: kvalitetssikret Slettet: nei Redigerbar: ja

Gjerder og anlegg - punkt

Reinbeitebruker: Várijatnjárga / Varangerhalvøya Anleggstype: gjeterhytte Førstedatafangstdato: 2019-06-18 Verifiseringsdato: 2019-06-18 Oppdateringsdato: 2019-06-18 Opphav: NIBIO Målemetode: direkte innlagt på skjerm Status: ikke kvalitetssikret Slettet: nei Redigerbar: ja

Koordinater(m) i UTM-zone 35 [Øst, Nord]: [593770.11, 7796124.33]

5.2. Forklaring på egenskapsinformasjon

Reindriftsegenskapene sesongområde, anleggstype og reinbeitebruker, er forklart i veilederens del 1 «Organisatorisk».

Førstedatafangstdato (fellesegenskap brukt på alle kartlag)

Fra SOSI-standarden (Samordna Opplegg for Stedfesta informasjon). Generelt: Dato når objektet ble registrert/observert/målt første gang, som utgangspunkt for første digitalisering.

I ajourholdsløsningen er førstedatafangstdato lik registreringsdato som blir lagt inn ved digitalisering av et ny flate, linje eller nytt punkt.

Verifiseringsdato (fellesegenskap brukt på alle kartlag)

Fra SOSI-standarden (Samordna Opplegg for Stedfesta informasjon). Generelt: Dato når dataene er fastslått å være i samsvar med virkeligheten.

I ajourholdsløsningen er verifiseringsdato datoen som operatør oppgir ved endring av et objekt. Verifiseringsdato settes automatisk lik førstedatafangstdato ved digitalisering av nytt objekt.

Oppdateringsdato (fellesegenskap brukt på alle kartlag)

Fra SOSI-standarden (Samordna Opplegg for Stedfesta informasjon). Generelt: Dato for datasystemets siste endring på objektet.

I ajourholdsløsningen settes oppdateringsdato automatisk ved digitalisering av nytt objekt og ved endring av et eksisterende objekt. Oppdateringsdato settes lik «dagens dato» (dato for lagring til kartbasen).

Opphav (fellesegenskap brukt på alle kartlag)

Fra SOSI-standarden (Samordna Opplegg for Stedfesta informasjon).

Generelt: Referanse til opphavsmaterialet, kildematerialet, organisasjons/publiseringskilde Merknad: Kan også beskrive navn på person og årsak til oppdatering.

I ajourholdsløsningen viser opphav hvem som har utført registreringen i kartbasen. Opphav legges inn automatisk ved hjelp av påloggingsinformasjonen.

Målemetode (fellesegenskap brukt på alle kartlag)

Fra SOSI-standarden (Samordna Opplegg for Stedfesta informasjon).

Generelt: Metode som ligger til grunn for registrering av posisjon. Reindriftsdataene er registrert med et fåtall metoder. Alle nye data som legges inn i ajourholdsløsningen, gis målemetode «82» som betyr «direkte innlagt på skjerm».

Se oversikt over alle målemetoder <u>her.</u>

Status

Kode	Forklaring
Ikke kvalitetssikret	Objektet er ikke er sjekket/kvalitetssikret av Statsforvalteren
Kvalitetssikret	Objektet er kvalitetssikret av Statsforvalteren og vil bli / er overført til originalbase
Ukjent	Objektet har ukjent statuskode, må sjekkes

Intern systemegenskap som settes automatisk

Slettet

Intern systemegenskap som endres av bruker

Kode	Forklaring
Nei	Objektet er aktivt (er ikke merket for sletting)
Ja	Objektet er ikke aktivt (er merket for sletting)

Redigerbar

Intern systemegenskap som settes automatisk ut fra innloggingsinfo.

Kode	Forklaring
Ja	Bruker har oppdateringsrettighet til objektet
Nei	Bruker har ikke oppdateringsrettighet til objektet

Koordinatinformasjon

Ajourholdsløsningen viser koordinater for valgt kartobjekt i offisiell UTM-sone.

sone	Forklaring
UTM-sone 32	Koordinater for objekter i Sør-Norge til og med Trøndelag
UTM-sone 33	Koordinater for objekter i Nordland og Troms
UTM-sone 35	Koordinater for objekter Finnmark

